

Lietuvos mokslų akademijoje egzistuoja graži ir gabi tradicija – pagerbti mokslininkus reikšmingų sukakčių proga. 2008-ieji – jubiliejiniai geologų bendruomenės nario, LMA nario korespondento, habil. dr. profesoriaus Vytauto Juodkaziio metai. 2008 m. lapkričio 1-ją jam sukako 80 metų. Ta proga Mokslų akademijos biblioteka surengė parodą „Profesoriui Vytautui Juodkaziui – 80“, parengė jo mokslinių darbų „Bibliografijos rodyklę“.

Parodą atidarė ir jos autorių susirinkusiems pristatė LMA bibliotekos direktorius dr. J. Marcinkevičius. Parodos atidarymo ir jubiliejaus proga Vytautą Juodkazį pasveikino LMA viceprezidentė akademikė V. Vasiliauskienė, LR Vyriausybės atstovas dr. M. Dagys, Vilniaus universiteto GMF dekanas prof. K. Kilkus, Lietuvos geologijos tarnybos direktorius J. Mockevičius, Lietuvos geologų sąjungos pirmininkė dr. R. Guobytė, Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos generalinė sekretorė A. Dirraitė, gausus geologų, dirbančių mokslinėse institucijose ir geologinėse įmonėse, būrys.

AUKSINĖ PJŪTIS TĖSIASI...

Profesoriui Vytautui Juodkaziui – 80

Praėjus garbingo jubiliejaus renginiui į pasiūlymą parašyti „Geologijos akiračių“ skyreliui „Jubiliejinės datos“ proginį straipsnelį Jubilias pasakė, kad gal neverta, nes apie tuos jo jubiliejus žurnale jau ne kartą buvo rašyta. Drįsome paprieštarauti, kad tokia „G.A.“ tradicija – žurnalo skaitytojams įdomu sužinoti, kas, kaip ir kokius jubiliejus švenčia... Be to, buvo nuspręsta nerašyti apie visus Profesoriaus darbus, užtarnautus vardus ar titulus, nes ir be to yra apie ką rašyti ir pamąstyti. Per tuos kelerius nuo 75-mečio prabėgusius metus Jubilias spėjo padaryti tiek daug ir svarbaus, kad kitas ir per

visą savo gyvenimą nepadarytų. Taigi pratęsiant prieš penkerius metus rašytą panašų jubiliejinį straipsnelį, galima drąsiai tvirtinti, jog, anot Voltero, „auksinė pjūtis tęsiasi...“.

Mums regis, kad taip yra dėl kelių priežasčių. Pradėkime nuo paprastesnių. Nors oficialiai Vytautas Juodkazis jau senokai yra „užtarnautame poilsyje“, tačiau jis ir toliau bene pirmas ateina į katedrą (ryte darbas produktyvesnis!) ir bene paskutinis iš jos išeina (per ilgesnę darbo dieną galima daugiau padaryti!). Akivaizdu, jog Profesorius myli savo darbą, profesiją, todėl negali likti nuošalyje, kai sprendžiami

Jubiliatą sveikina Lietuvos mokslų akademijos viceprezidentė akademikė Veronika Vasiliauskienė.

The celebrant is welcomed by Academician Veronika Vasiliauskienė, Vice-president of Lithuanian Science Academy.

Profesorių sveikina jo mokiniai.

Former students congratulate their Professor.

gyvybiniai hidrogeologijos uždaviniai ar klausimai. Pagaliau jis – pareigos žmogus: jeigu reikia ir pažadėta – bus padaryta. Beje, to paties jis reikalauja ir iš kitų, tiesa, ne visada sėkmingai.

Štai prieš kelerius metus tapo akivaizdu, kad, norint išgyventi rinkos ekonomikos sąlygomis, bet kurioje veikloje reikia „turėti“ strategiją, programą ar net kelias programas. Kadangi vieniems tai neatrodė svarbu, o kitiems nesinorėjo rodyti iniciatyvos (teks daug dirbti, o ar bus iš to naudos?), Profesorius ir buvo tas idėjų bei veiklos generatorius, kurio atkaklumo ir energingos veiklos dėka tokia hidrogeologijos strategija buvo parengta, Lietuvos geologijos tarnybos aprobuota, Lietuvos Vyriausybės patvirtinta ir paskelbta „Valstybės žiniuose“. Dabar ji įgauna tęsinį:

integruojantis į ES, reikia atlikti „namų darbus“. Svarbiausias hidrogeologų uždavinys – pagal ES „Bendrosios vandens politikos direktyvos“ reikalavimus būtina iš naujo įvertinti visos Lietuvos turimus geriamojo požeminio vandens išteklius, jų kiekybinę ir kokybinę būklę, pateikti šios būklės prognozę ir paruošti jos gerinimo priemones vadinamiesiems baseininio valdymo planams. Tūrėdamas didžiulę patirtį ir autoritetą, V. Juodkazis yra šio projekto realizacijos metodinės grupės vadovas. Tačiau tai dar ne viskas – jis rūpinasi, kad pasirodytų naujas normatyvinis dokumentas, reglamentuojantis požeminio, dar sluoksnyje esančio vandens kokybę, vadovauja kelių magistrų bei doktorantų mokslinei veiklai ir t.t.

Tai, kad Profesoriumi „auksinė pjūtis tęsiasi“, patvirtina ir jubiliejinė datai parengti labai reikalingi,

Lietuvos hidrogeologijos mokyklos dosjė parodos stende

- ◆ Lietuvos hidrogeologijos mokykla susiformavo 1965–1980 m. ir remiasi giliu tyrimo objekto – Baltijos artezinio baseino – regioninių geologinių sąlygų bei požeminio vandens dinamikos, jo cheminės sudėties ir terminių savybių pažinimu.
- ◆ Svarbiausia Baltijos artezinio baseino vertybe yra gėlas geriamasis ir mineralinis požeminis vanduo, kurio išteklių vertinimui plačiai taikomi hidrogeologinių procesų matematinio modeliavimo, izotopiniai, hidrogeocheminiai ir kiti tyrimo metodai.
- ◆ Lietuvos hidrogeologijos mokyklos pasiekimai buvo įvertinti 1979 metais – Tarptautinė hidrogeologų asociacija vietą tarptautiniam simpoziumui, skirtam požeminio vandens išteklių vertinimo metodikai ir metodologijai aptarti, pasirinko Lietuvą, Vilnių.
- ◆ Lietuvos hidrogeologijos mokyklos paveldas – 33 daktaro ir 4 habilituoto daktaro disertacijos, monografijos, vadovėliai, moksliniai straipsniai, Baltijos šalių kvarterio ir prekvarterio hidrogeologiniai bei požeminio vandens dinaminiai ir eksploataciniai išteklių 1:500 000 mastelio žemėlapiai.

Parodos „Profesorīui Vytautui Juodkaziui – 80” stendai, skirti knygos-monografijoms (A), vadovēliams (B), žemėlapiams (C) (V.Valuckienēs nuotraukos).
 Exhibition ‘Professor Vytautas Juodkazi 80’ presents his books and monographs (A), manuals (B) and maps (C) (Photos by V.Valuckienē).

geros poligrafinės kokybės leidiniai: *Vytautas Juodkasis. Bibliografijos rodyklė. 2008. – 190 p.* ir *Vytautas Juodkasis, Antanas Marcinonis. Aplinkos hidrogeologija. – 2008. – 460 p.* Kiekvienas moksle ar gamybinėje įmonėje dirbantis geologas žino, kad rengiant geologinių tyrimų projektus, o atlikus tyrimus – ir atskaitas bei publikacijas, labai svarbu po ranka turėti rašytinių darbų bibliografiją. V. Juodkasio bibliografijos rodyklėje – 655 įrašai (knygos ir brošiūros, vadovėliai ir mokymo priemonės, moksliniai straipsniai, mokslo populiarinimo ir proginiai straipsniai, redaguoti ir recenzuoti moksliniai leidiniai, vadovavimas doktorantams, kartografiniai darbai, nepublikuoti darbai ir kt.). Taigi kiekvienam, dirbančiam geologinių tyrimų srityje, ši bibliografijos rodyklė bus naudinga.

Knyga „Aplinkos hidrogeologija“ reikalauja atskiro ir platesnio aptarimo. Manau, kad tai bus padaryta kitame straipsnyje. Čia tik paminėsime, kad leidinys skirtas sparčiai besivystančios geologinių tyrimų šakos, susijusios su antropogeninių veiksnių poveikiu geologinei aplinkai, sampratai ir tyrimų metodikai.

Rašant apie jubiliejinį renginį, reikia paminėti ir parodą, skirtą Profesoriaus mokslinių darbų akivaizdžiam paviešinimui. Beje, skirtingai nei spausdinti darbai (knygos, straipsniai, žemėlapiai), parodos dažniausiai neturi išliekamosios vertės, nes joje nepabuvojęs, jos ir neišvaizduosi. Tad parodą trumpai apžvelgsime.

Paroda buvo organizuota tematinio principu: atskiri stendai buvo skirti svarbiausiems Jubilato moksliniams darbams – knygoms ir monografijoms; penkiems parašytiems vadovėliams ir enciklopediniam hidrogeologinių terminų žodynui; keturiems Baltijos šalių hidrogeologiniams 1:500 000 mastelio žemėlapiams, kuriuos

sudarė nemažas Baltijos šalių hidrogeologų kolektyvas, vadovaujamas dar tik daktaro laipsnį turėjusio V. Juodkasio; jo redaguotiems moksliniams leidiniams, Lietuvos geologų sąjungos oficiozui „Geologijos akiračiai“ ir kt.

Mokslo istorijos požiūriu įdomus yra pasakutinis parodos stendas, skirtas *Lietuvos hidrogeologijos mokyklos* raidai. Jos pradininku laikomas profesorius Mykolas Kaveckis (1889–1968) – daugelio pokario metais Vilniaus universitete geologiją studijavusių absolventų mokytojas. Tarpukario nepriklausomoje Lietuvoje jis vienas pirmųjų pradėjo vykdyti požeminio vandens tyrimus.

Palankiausios sąlygos hidrogeologijos mokyklai Lietuvoje formuotis susidarė 1963 m. susikūrus Lietuvos geologijos institutui ir 1965 m. įkūrus jame Hidrogeologijos ir inžinerinės geologijos skyrių, kuriam 23 metus vadovavo Jubilatas. Lietuvos hidrogeologų atliekami Baltijos artezinio baseino tyrimai tarptautinio pripažinimo susilaukė 1979 m. Tarptautinės hidrogeologų asociacijos iniciatyva Vilniuje organizuoto simpoziumo, skirto požeminio vandens išteklių įvertinimui, metu. Nuo tada prasidėjo Lietuvos hidrogeologų tarptautinis bendradarbiavimas, nors sovietiniais metais jis nebuvo itin „sklandus“. Nežiūrint į tai, buvo užmegztos pažintys, įgyta patyrimo, kuris, atkūrus Lietuvos nepriklausomybę ir „atsivėrus“ sienoms, buvo tinkamai išplėtotas.

Jubiliejinėje šventėje sveikinusieji Profesoriumi linkėjo stiprios sveikatos ir neišsenkančios kūrybinės energijos. Mes prisidedame prie šių linkėjimų ir neabejojame, kad sulauksime naujų Profesoriaus darbų.

*Algirdas Klimas,
Robertas Mokrikas*

PADEKA

Žmogaus ir profesionalo sėkmę ar nesėkmes gyvenime dažnai lemia nuo jo nepriklausančios aplinkybės. Tad svarbi yra aplinka. Jubiliejinę metų progą nuoširdžiai dėkoju tėvams, šeimai, mokytojams, kurie parengė mane gyvenimui, bendraminčiams, kurie ėjo su manimi gyvenimo ir profesinės veiklos bei mokslo keliu.

Esu dėkingas Lietuvos mokslų akademijai ir Vilniaus universitetui, organizavusiems mano jubiliejinę šventę, visoms institucijoms ir žinyboms, įmonėms ir asmenims, sveikinusiems mane 80-ties metų sukakties proga.

*Nuoširdus ačiū,
Vytautas Juodkasis*